

F.t.beslutn. om en kriminalpolitisk reform

hvilket yderligere forøger fængslernes kapacitetsproblemer.

Derfor bør prøveløsladelse på $\frac{2}{3}$ tid gøres obligatorisk for alle straffe over 5 år, samtidig med at muligheden for løsladelse på $\frac{1}{2}$ tid bør udvides.

De nuværende udgangsordninger opfattes også som restriktive og vilkårlige. Det er rimelig let at få udgang fra en åben anstalt, men det er vanskeligt og administreres meget forskelligt på de lukkede anstalter.

Af hensyn til resocialiseringen bør der indføres mulighed for, at enhver, der afsoner op til 5 års frihedsstraf, frit kan vælge fast udgang til arbejde eller uddannelse i op til 10 timer daglig. En sådan valgmulighed vil imødekomme de forslag, der har været om indførelse af såkaldt natfængsel.

Samtidig bør en kriminalpolitisk reform sikre, at der sættes langt mere på alternativer til frihedsstraf.

Den nuværende straffelovs § 49, stk. 2, indeholder mulighed for at anbringe fængselsdømte på egnet institution. Denne paragraf er – trods udtalte politiske ønsker om omfattende anvendelse over for dømte med stof-, alkohol- (det er mindst halvdelen af samtlige!) og lignende problemer – kun anvendt i uendelig få tilfælde.

Kriminalforsorgsdirektoratets regler for paragraffens udnyttelse er udformet alt for snævert. Det alvorligste problem er dog betalingen. Institutionsophold er dyre, de koster ca. det samme som fængselsophold. Hidtil er det kun lykkedes direktoratet at skaffe penge til betaling af ganske få institutionspladser – tilmed hvor kommuner/amtskommuner betaler halvdelen.

Nu er der indgået aftale med socialministeriet om, at § 49, stk. 2-anbringelser skal betales efter bistandslovens almindelige bestemmelser.

Denne aftale vil antagelig forhindre, at det bliver muligt i større målestok at anvende § 49, stk. 2. Kommunerne er i forvejen trængt imellem de statslige krav om ikke at forøge udgifterne og forøgede udgiftsbehov bl.a. på det sociale område. Dertil kommer, at det netop er nogle af de økonomisk hårdest trængte kommuner, der vil belastes med disse udgifter, såfremt de skal fordeles efter antal klienter. En nogenlunde omfattende anvendelse af bestemmelsen kan nemt medføre et dræn i kommunekassen på 10–20 mill. kr. i København og 5–10 mill. kr. i Århus.

Efter forslagsstillernes opfattelse kunne en egentlig alternativtjeneste som en valgmulighed for alle med frihedsdøm under 5 år, hvor kriminalforsorgen sikrer økonomien, være en af de allerbedste

metoder til at mindske recidivet blandt det traditionelle fængselsklientel.

Som nævnt drejer det sig om en gruppe præget af håbløshed og desperation. Den opleves og oplever sig selv som en udstødt og stemplet gruppe i forhold til det normale samfund. Den har oplevet ikke at kunne leve op til de krav, der normalt stilles til f.eks. uddannelse og effektivitet. Netop over for denne gruppe kan alternative tilbud om at komme igang med en tilværelse, der opleves meningsfuld, bryde den onde cirkel. Formerne og kravene må imidlertid være anderledes end dem, de unge har lidt nederlag overfor.

Placering kunne ske på f.eks. amtskommunale, socialpædagogiske institutioner, på specialinternatskoler, højskoler, fagskoler o.lign. Mange socialpædagogiske kollektiver har gennem deres arbejde med sociale klienter bevist, at de er velegnede til at klare sådanne opgaver. Det sammen gælder mange produktionskollektiver.

I de senere år er der opstået såkaldte integrationskollektiver, der bygger på en bevidst filosofi om at blande sociale afvigere med »normale«. En rapport fra Ålborg universitetscenter om erfaringerne fra en af kriminalforsorgens egne eksperimenterende institutioner, Ungdomspensionen Skejby ved Århus, tyder på positive erfaringer hermed.

Det afgørende er imidlertid betalingen. De hidtidige erfaringer tyder på lavere recidiv – dvs. større effektivitet – hvorfor det eneste rigtige naturligvis vil være at nedlægge fængselspladser i takt med placeringer i alternativtjeneste og bruge de sparede midler til denne.

Skal tilbuddene opleves tilstrækkelig alternative, må en ret stor del af midlerne via direkte betaling fra kriminalforsorgen eller i form af refusioner til kommunerne overføres til utraditionelle anbringelsesformer præget af stor grad af medbestemmelse og selvforvaltning uden for den sædvanlige statslige eller amtskommunale regie.

Herudover kan også et antal pladser på institutioner under kriminalforsorgen i frihed benyttes, ligesom der bør ske en vis udbygning af disse muligheder.

Dele af de nuværende mest geografisk uheldigt placerede åbne anstalter kan af kriminalforsorgen omdannes til sådanne produktions- og integrationskollektiver. En del af det nuværende personale kan gå ind i et sådant arbejde. Det kan f.eks. være Kragsskovhede, Kærshovedgård, Nr. Snede, Sdr. Omme og Amstrup. På nogle af disse anstalter kan der tillige indrettes specialarbejderskoler med tilbud, det egner sig for kriminalforsorgens klientel.